

Verkställande direktören Gunnar Brock
Atlas Copco AB
105 23 STOCKHOLM

Om avskrivning av goodwill

1. Frågorna

Atlas Copco har i resultaträkningen för år 2002, i likhet med tidigare år, redovisat avskrivning av goodwill avseende förvärv av tre bolag, Rental Service Corp, Prime Service Corp och Milwaukee Electric Tool Corp., med en nyttjandeperiod om 40 år.

I bokslutskommentarerna, sid. 34 i årsredovisningen, anger Atlas Copco att "goodwill uppkommen vid strategiska förvärv avskrivs på 20–40 år". Av redogörelsen på sid. 42 framgår att Atlas Copcos strategiska förvärv omfattar tre stora amerikanska företag som är verksamma och bedriver försäljning nästan uteslutande i USA, att dessa företag genererar stora kassaflöden från sina rörelser och bidrar till verksamheten med starka varumärken och omfattande kundregister, samt att dessa faktorer ansetts tyda starkt på en nyttjandeperiod överstigande 20 år.

I noterna anges bl.a. följande:

"Till följd av de betydande förändringar som har skett, och som förutses att ske beträffande redovisning av goodwill, har Atlas Copco beslutat att fortsatt skriva av de strategiska innehaven i USA över en 40 års period i redovisningarna för 2001 och 2002. Med hänsyn till att koncernen inom en snar framtid kommer att tillämpa den omarbetade IAS rekommendationen, ger denna redovisning bästa jämförbarhet och kontinuitet i koncernens resultat."

I noterna återges även effekten på resultatet, vinst per aktie och andel eget kapital vid avskrivning under en 20 års period jämfört med en period om 40 år.

Övervakningspanelens kansli har i brev till Atlas Copco den 31 oktober 2003 ifrågasatt om bolaget mot bakgrund av RR 1:00 Koncernredovisning, punkterna 54 och 60, visat att en specifik nyttjandeperiod som överstiger 20 år föreligger samt om bolaget upplyst om att bolaget på denna punkt avvikit från Redovisningsrådets rekommendationer.

Atlas Copco har i brev till kansliet den 21 november 2003 i huvudsak anfört att Atlas Copco vid förvärven av Milwaukee Electric Tool Corp år 1995, Prime Service Corp år 1997 och Rental Service Corp år 1999 valt att skriva av den goodwill som uppstod vid förvärven över 40 år och att valet baserats på bolagets uppfattning att nyttjandeperioden för strategiska förvärv är omöjliga att begränsa i tid, men om en sådan begränsning måste göras för att uppfylla punkt 61 i RR 1:00 så har 40 år ansetts som den mest lämpliga perioden, eftersom denna tidigare var den av FASB angivna längsta nyttjandeperioden och förvärven gjordes i USA. Bolaget har vidare anfört att bolaget successivt i förtid har anammat kommande rekommendationer. Beträffande de aktuella förvärven har bolaget

anfört följande. Milwaukee-förvärvet har i sig en tydlig identifierbar tillgång i form av varumärket Milwaukee, det förnämsta "electric tool"-varumärket i USA med tillhörande kundregister. Bolaget har anor sedan 1920-talet och varumärket lanseras nu på bred front i både Europa och Australien. Förvärven av hyresföretag i USA gav Atlas Copco en helt ny inriktning på verksamheten i USA. Ett nytt affärsområde skapades. Atlas Copco har genom de två förvärven av hyresföretag skapat sig en stark position och en andra plats på USA:s hyresmarknad efter United Rental. Både varumärkena och positionen är unikt skapade på en av Atlas Copcos huvudmarknader.

Panelens ordförandegrupp beslutade den 16 december 2003 med stöd av 3 kap. 1 § panelens arbetsordning att panelen skall behandla frågan om Atlas Copco AB visat att det vid avskrivning av goodwill förelegat en specifik nyttjandeperiod om 40 år.

2. Övervakningspanelens bedömning

Av 4 kap. 4 § årsredovisningslagen framgår att den ekonomiska livslängden för goodwill skall anses uppgå till högst fem år, om inte en annan längre tid med rimlig grad av säkerhet kan fastställas. Om en sådan längre avskrivningstid tillämpas, skall det i en not lämnas upplysning om detta. I noten skall i så fall också anges skälen för den längre avskrivningstiden.

I Redovisningsrådets rekommendation RR 1:00 Koncernredovisning föreskrivs närmare hur nyttjandeperioden skall fastställas vid avskrivning av goodwill.

I punkt 54 i rekommendationen anges att nyttjandeperioden skall återspegla företagets uppskattning av den period under vilken framtida ekonomiska fördelar som goodwillposten representerar kommer företaget till godo. Om inte annat kan visas antas att nyttjandeperioden inte är längre än tjugo år, räknat från förvärvstidpunkten.

I punkt 60 i rekommendationen anges att det i sällsynta fall kan finnas övertygande skäl för att goodwillposten har en specifik nyttjandeperiod som överstiger tjugo år. Enligt punkten kan det, även om exempel är svåra att finna, föreligga fall där goodwillposten är så tydligt relaterad till en identifierbar tillgång, eller grupp av tillgångar, med en nyttjandeperiod som överstiger tjugo år, att det är rimligt att anta att den medför ekonomiska fördelar för förvärvaren under den identifierbara tillgångens nyttjandeperiod. För dessa fall anges det att antagandet att goodwill har en maximal ekonomisk livslängd på tjugo år frångås och företaget skall då

a) skriva av goodwill över den period som utgör den bästa bedömningen av dess nyttjandeperiod,

b) beräkna goodwillpostens återvinningsvärde åtminstone en gång per år för att fastställa eventuellt nedskrivningsbehov (här hänvisas till punkten 66 i rekommendationen) och

c) redovisa skälen för att en längre avskrivningsperiod än tjugo år används och beskriva de faktorer som haft väsentlig betydelse för bedömningen (här hänvisas till punkt 95 i rekommendationen).

Av punkt 61 framgår att nyttjandeperioden för goodwill alltid är begränsad.

Av punkt 95 framgår bl.a. att, om avskrivningsperioden för goodwill är längre än tjugo år, skälen till att nyttjandeperioden fastställts till en period längre än tjugo år räknat från förvärvstidpunkten skall anges. Då dessa orsaker anges skall de faktorer som hade väsentlig betydelse vid bestämmandet av nyttjandeperiodens längd beskrivas. Beskrivningen skall beakta de faktorer som anges i punkt 58.

Visserligen har Atlas Copco i bokslutskommentarer och not angivit skäl till avskrivningsperioden om 40 år. Av dessa kan emellertid hänvisningen till att förvärven i fråga skett i USA och till vad som gällt i USA enligt beslut av United States Financial Accounting Standards Board (FASB) inte tillmätas omedelbar betydelse när det gäller att bedöma, huruvida kraven enligt god sed för aktiemarknadsbolag i Sverige är uppfyllda. Detsamma gäller hänvisningen till ännu inte beslutade ändringar av eller nya rekommendationer som kan komma att bli tillämpliga i Sverige.

Atlas Copco har i sitt tidigare nämnda brev lämnat ytterligare förklaringar till varför nyttjandeperioden i berörda fall bestämts till 40 år. Enligt övervakningspanelens mening kan emellertid ifrågasättas om dessa förklaringar, som således saknas i årsredovisningen, ger tillräckligt stöd för att det föreligger ett sådant sällsynt fall som avses i punkt 60 i RR 1:00 och för att nyttjandeperioden är just 40 år. I allt fall anser övervakningspanelen att de uppgifter som lämnats i årsredovisningen inte kan anses ge dylik information eller i övrigt sådan beskrivning av de faktorer som avses med kravet enligt punkterna 60 och 95 i RR 1:00 och som är relevanta för en utomståendes prövning av Atlas Copcos bedömning av att nyttjandeperioden är just 40 år. Atlas Copco kan därför inte undgå kritik i detta avseende.

Av den slutsats panelen dragit följer också att Atlas Copco, egentligen i strid med vad som gäller enligt god sed för aktiemarknadsbolag, felaktigt angivit i årsredovisningen att denna upprättats i enlighet med RR 1:00.

3. Övervakningspanelens slutsats

Övervakningspanelen kritiserar Atlas Copco för att i årsredovisningen för år 2002 inte i tillräcklig mån ha beskrivit de faktorer som haft väsentlig betydelse för bedömningen av att viss goodwill skall skrivas av enligt en nyttjandeperiod om 40 år.

På Övervakningspanelens vägnar

Hans-G Solerud

I panelens avgörande har deltagit f.d. justitierådet Hans-G Solerud, ordförande, direktör Clas Reuterskiöld, v. ordförande, direktör Catarina Fritz, direktör Christina Liffner, direktör Kajsa Lindståhl och direktör Mats-Olof Ljungkvist.

Panelens beslut är enhälligt.